

КУЛТУРА

Позиции на „Демократична България“

Основни проблеми в сектора

Понастоящем културата у нас изглежда малък сектор, системно не-дофинансиран, но за сметка на това едновременно централизиран, фрагментиран и криминализиран. Отделните художествени и интелектуални гилдии у нас воюват за своите секторни интереси, публиките западат, с културното наследство се злоупотребява, в малките населени места са се превърнали в културна пустиня. Връзката между културни политики и образователни политики е скъсана, отношенията между творци, културни индустрии и бизнес са недостатъчно развити, дигитализацията закъснява, а културната дипломация и политиките към българите в чужбина са в зародишна форма. Пандемията допълнително утежни тази сериозна ситуация и постави огромен брой артисти от държавния и от независимия сектор в ситуация на оцеляване.

Демократична България има стратегическа визия за култура, която е съвсем различна. В нея културата не е мизерен сектор, а е цялостна форма на живот на различни групи и индивиди, ценностна и смислова среда, която не разделя идентичности, а създава солидарности. Тя е форма на споделено живеене и осигурява качеството на живота, така както го осигуряват чистия въздух и чистата вода. В този смисъл тя участва във възпроизводството на най-важното за икономиката – човешкия капитал.

Тази философия за бъдещото на българската култура ръководи всички наши практически културни политики. При цялата им конкретност, от нея произтичат и предложенията за краткосрочни и средно-срочни мерки, които изреждаме по-долу. Преди това само ще посочим четирите основни приоритета на нашата културна програма:

- Културно наследство и жизнена среда
- Децентрализация, демократично участие в културата, качествено културно потребление
- Подкрепа на върховите постижения, иновациите и креативността в областта на културата
- Развитие на гражданския патриотизъм

Средносрочни политики (в **болд** – задължителни)

Средносрочните мерки стъпват на вече разработената дългосрочна стратегия

- **Реформа и хармонизиране на нормативната база съобразно стратегията. Със специални акценти върху:**
 - закони за всички отделни изкуства и творчески индустрии;
 - ревизия на закона за културното наследство;
 - преобразуване на закона за меценатството в закон за меценатството, спонсорството и дарителството;
 - оптимизиране и допълване на закона за авторското право;
 - ревизия на закона за радиото и телевизията (ЗРТ) във връзка със задълженията на обществените медии към българската култура;
 - нов закон за статута на артиста и твореца, включващ достойно заплащане, социална защита и справедлива пенсия.

- След реформата на закона за меценатството и дарителството, увеличаване на финансирането на българската култура до 1.5% от БВП, при привличане на средства освен от държавния бюджет, още от частни меценати, дарители, също така приходи от хазарта и културните индустрии.
- **Увеличаване на административния и експертен капацитет на МК;** създаване на автономни центрове по отделните изкуства, самостоятелни разпоредители с бюджетни средства.
- **Стартиране на създадената единна дигитална платформа към МК за електронно управление и координиране на процесите в българската култура;** Създаване на информационна банка за събития и личности в българската култура.
- **Децентрализация на фонд „Култура“** чрез създаване на 6 регионални и 29 областни фонда, подпомагащи местно финансиране на културата, творците и публиките.
- **Създаване на работни групи по секторни стратегии, произтичащи от общата стратегия на българската култура.**
 - Стратегия за културна дипломация
 - **Стратегия за културни политики към българите в чужбина**
 - **Стратегия за културни компетентности и връзка между култура и образование.**
 - Стратегия за културен туризъм

Спешни мерки (в болд – задължителни)

- **Актуализация на инструментите, мерките и предвидения бюджет за подкрепа на българската култура в състояние на пандемия.** Създаване на спешен фонд, подпомагащ не само творци в риск, а и културни организации, които да опазят своя творчески, експертен и организационен капацитет. Запазване на работещи мерки като намаляване на ДДС за книгите до 9%.

- · **Създаване на работна група от експерти по работа върху 10-годишна стратегия** за развитието на българската култура, съставена от 4-годишни програми и едногодишни планове с конкретни действия.
- · **Създаване на работна група от експерти по дигитализация на българската култура**
- · **Създаване на временна комисия от юристи, следователи и културни специалисти по декриминализация на българската култура**, разследване и мерки за прекратяване на престъпления, злоупотреби и корупционни практики.
- · **Първа фаза от увеличаване на бюджетирането на българската култура до 1% от БВП** при разработване на цялостна система от алтернативни източници на финансиране; отчитане приноса на творческите индустрии.
- · **Изваждане на фонд „Култура“ от състава на Министерството на културата и превръщането му в прозрачна публична агенция.** Преструктуриране приоритетите на фонда, увеличаване на бюджета му. Управление от комисии от експерти на ротационен принцип.
- · **Изваждане на института по НКИИ от състава на Министерството на културата и превръщането му в прозрачна публична агенция**, възстановяване на неговия професионален капацитет.
- · **Въвеждане на ваучери за културно потребление с цел развитие на млади публики.**